

Florenco, mesto Medicejcev. Avstrijski denar je že zamenjal deloma v italijanski. Pa se je ustavil kazalec na uri življenja in božja dekla, bela smrt, ga je poljubila na čelo.

V petek, 21. aprila t. l., popoldne se je vil izpred mrtvašnice dež. bolnišnice v Ljubljani Groharjev pogreb k Sv. Križu, kjer počiva sedaj sredi Ljubljanskega polja, s Kamniškimi planinami v ozadju, na severozapadu se pa odpira gorenjska stran. Skromen je bil pogreb, ali kakor bi čutila naša zemlja, naše nebo,

— po vsej krajini je bila tedaj razlita ona specifična Groharjeva „štimunga“, kot jo srečujemo v njegovih pejzažih.

Dostavek. — Pomotoma sem napisal, da je Grohar prvikrat razstavil svoj veliki pejzaž „Spomlad“ (ki ga je slikal na Brdu pri Rahnetu) v Secesiji; v resnici ga je razstavil pri Miethkeju. — Dostaviti mi je tudi, da je Grohar skupaj s Savani razstavil l. 1908. v Varšavi in v Krakovu.

J. R.

Mladim literatom.

VII.

Danes se pogovarjam z Vami zadnjikrat pred počitnicami, ali pa sploh zadnjikrat v tej obliki. Kajti brez škode ti-le nauki prenehajo, ker so popolnoma brezplodni. Manjka jim tiste živahnosti in dobrosrčnosti, ki vzbujajo zaupanje in odpre srce. Kakšno življenje n. pr. pólje na platnicah lista naših akademikov „Zore!“ Te-le vrstice pa doslej niso vzbudile skoro nikakršnega odmeva. In kdor molči, dovolj glasno govori — za tistega, ki molk čuti in razume. Pa tudi s komer govorim, vsak si je ta-le predal mislil drugače, samo takega ne, kakoršen je bil dozdej. In končno sem iz merodajnih ust izvedel, da je bila semtertja moja sodba jako krivična. Vzrokov več ko dovolj, da stopim s tega uzurpiranega sodnega stolca.

Vendar pa si ne morem kaj, da Vam ne bi sedaj-le, ko se prične najlepši čas za mlade literate-dijake, zlasti čas velikih počitnic, prav toplo priporočil neke stvari. Vem sicer, da zavzema v Vašem počitniškem načrtu to ali ono potovanje po naši domovini prvo mesto, in prav je tako; ali precej časa bo le še ostalo. In kako bi ga najbolje porabili? Ravnokar je izšel drugi zvezek prof. Iv. Grafenauerja Slovstvene zgodovine, ki obravnava prezanimivo dobo narodnega prebujenja od l. 1843—1868; koliko se tukaj lahko naučite! V l. zvezku namreč, kjer stoji v ospredju velikani Prešeren, se godi mlademu literatu kot turistu pred nebotično goro, ki se mu zdi popolnoma nedostopna, kajti

Prešeren stoji naenkrat velik pred nami, ne da bi vedeli, kako se je v mladosti učil, razvijal, izpopolnjeval; vse drugače je v tej dobi: tu pa čisto natančno gledamo Fr. Levstika kot dijaka v šoli in doma na počitnicah, kaj dela, s čim se ukvarja, kako začenja in kako raste; mladostnim letom njegovim je posvetil g. pisatelj str. 272—293, s čimer je Vam, mladim literatom, pripravil prav cesarski obed. Izborna so opisana tudi mlada leta Simona Jenka, dalje mladost pisateljev Jan. Trdine, Fr. Erjavca in Janeza Mencingerja. Naj Vam bo ta knjiga vsakdanja hrana; prebirajte jo noč in dan. Če je nimaš sam, pa si jo izposodi; gotovo jo dobiš pri kakem imovitejšem prijatelju naše mladine.

Ko boste prebirali to knjigo, se Vam iznova potrdi stara resnica, ki sem jo vam povedal v l. št. t. l. (pri Koljčovem), da v kljub preziranju in zatiranju, v kljub nebriznosti in neprijaznosti sodobnikov to, kar je čilega, obvelja.

In s tem lahko končam. Samo neki star dolg naj še prej poravnaj. Nekaj drobiža mi je namreč še ostalo neocenjenega. Da tudi to reč natančno uredimo, predlagam, da dotični gg. pošiljatelji pridejo osebno v uredništvo; naznanite mi po dopisnici, kdaj morete, da si določimo uro. Ustno se mnogo lažje, temeljiteje in z večjim pridom napravi ta literarni „pretres“. V tem imam že nekaj izkušnje. In pa še nekaj: po ustni kritiki se skoro vselej ločita pesnik in kritik — brez jeze.

D.

To in ono.

Prvi slovenski oratorij.

Slutili smo, da naš zaslužni skladatelj, p. Hugolin Sattner, ne bo završil svoje umetniške poti z „Jeftejevo prisego“. Poroča se nam, da je ravnokar dokončal oratorij v proslavo Marijinega Vnebovzetja. Naslov velikemu glasbenemu delu je „Canticum Assumptionis B. M. V. — Pesem o Vnebovzetju prebl. Device Marije“. Besedilo mu je zložil dr. Mihael Opeka po gradivu, ki ga je iz sv. pisma skrbno razbral dr. Aleš Ušeničnik. Oratorij ima tri dele: Dormitio (Smrt), Assumptio (Vnebovzetje) in Coronatio (Kronanje Marijino) in je zložen za orkester, zbor in soli. To je prvi oratorij, ki je posvečen sveti Bogorodnici, a je tudi prvi oratorij, s katerim je zabogatelja slovenska glasbena literatura. „Dom in Svet“ bo priobčil v teku časa

natančnejše poročilo in tudi besedilo oratorija. Za danes omenimo le, da je delo že izročeno tisku in da bo „Katoliška Bukvarna“ začetkom meseca oktobra izdala klavirski izvleček, ki se bo po subskripciji dobil ceneje nego pozneje v knjigotrštvu. Majhen narod smo, zato je založba takega dela kočljiva stvar; vendar smo uverjeni, da bo našel ta prvi slovenski oratorij pot v vsako glasbeno nadarjeno družino.

///

Slovenska spomladanska umetniška razstava je bila otvorjena dne 3. junija. Poleg drugih slovenskih umetnikov so razstavljene tudi slike umrlega Groharja. Novost v razstavi je zbirka fotografij slovenskih fotografskih amaterjev. — Poročilo o razstavi priobčimo prihodnji mesec.